

Les noves cançons d'ara

La cançó d'autor en català viu encara del mite d'uns quants grans noms que, tot i que ben actius, són ja referents històrics. Però la que es va conèixer en el seu dia com a Nova Cançó s'ha transformat, progressivament, amb renovades veus, pluralitat d'influències i estils i sensibilitats ben diferents.

La cançó catalana ja no té el paper emblemàtic que exercí en el franquisme i en la transició. Però el més patètic és que, en algun moment, va córrer el risc d'esdevenir un gènere més aviat marginal. Va ser l'època –del 1983 al 1998– en què, per exemple, un cantautor com Joan Isaac, ara tan feliçment retornat a les gravacions i als escenaris, pràcticament es va veure obligat a retirar-se.

Ni símbols ni banderes. El cert és que la Cançó reneix, però els seus nous representants encara no han aconseguit imposar-se per múltiples causes. Per començar, avui els cantautors ja no esdevenen fàcilment símbols ni banderes. D'altra banda, el gènere, en temps de globalització i d'interculturalitat, es troba amb molta competència. A més, força mitjans de comunicació –i EL TEMPS és una de les excepcions– s'hi van girar d'esquena, i canviar la tendència no és senzill.

Tot i així, la Cançó s'ha beneficiat recentment de l'esclat del pop rock i del gran moment del folk entre nosaltres. A través, sobretot, de revistes com *Enderrock* i *Folc* –el nou format de la qual prestarà més atenció a la cançó d'autor– o del suplement *Rock & Clàssic*, encartat a l'*Avui*, el públic té a l'abast les darreres novetats, que també coneix des de distints espais radiofònics. Per a Lluís Gendrau, editor del Grup Enderrock, “els mitjans de comunicació –i la ràdio i la televisió, a més de la premsa escrita, són imprescindibles–

tenen un paper bàsic per donar visibilitat a les noves propostes. Els mitjans han de donar prestigi a la Cançó, que es troba lluny d'alguns èxits –molt rendibles, però efímers– d'operacions triomfalistes”.

La cançó d'autor és una de les categories del concurs de maquetes Sona 9, organitzat per Televisió de Catalunya, Catalunya Ràdio i el Grup Enderrock. I cal destacar la tasca de difusió del periodista Jordi Garcia-Soler –autor d'una *Crònica apassionada de la Nova Cançó* (1996)– i, des de *Serra d'Or*, de l'artista i crític Miquel Pujadó –autor del *Diccionari de la Cançó* (2000)–. Són també bàsiques les aportacions –sobretot, des de *El Punt* i *Presència*– de Xevi Planas. Aquest periodista gironí, juntament amb un altre informador, Joaquim Vilarnau, va ser un dels impulsors del CançóCat, primer congrés del gènere celebrat el 2004 a Olot i organitzat per l'Àrea Montllor. I ara promou, des de la Casa de Cultura de Girona, el nou cicle Cançó05, una mena d'“operació rescat” d'antics cantautors.

Hi ha tot un entorn professional que sovint no ha jugat a favor de la Cançó. Per això és valuosa la tasca d'oficines de gestió (*management*) i contractació com Vesc, Andréas Claus, CManagers, Produccions Batall, Propaganda pel fet, VIP Music... Per a Lluís Puig, coordinador de Vesc, “la paraula no cotitza fàcilment en borsa, però sempre tindrà un valor. I els artistes que posen música a la paraula no deixaran mai, poc o molt, de connectar amb la gent”.

Quant a les discogràfiques, compten, singularment, segells com Picap, Discmedi, Música Global, BMG Ariola, Columna Música, PDI, Blau, a Mallorca –associada a Discmedi–, i, a València, Cambra Records i PM Produccions. La seva tasca, sobretot, fa que l'any 2004 s'hagin editat un centenar de referències de cançó d'autor en català. Joan-Carles Doval, president de Picap, referma el "molt bon moment del gènere a nivell creatiu", però creu que el repte bàsic recau en la difusió. "Si a la gent no se li donen prou eines per conèixer aquests cantants, les vendes dels seus discos, amb excepcions, continuaran sent molt baixes, la qual cosa dificulta seriosament el seu futur".

Succeir Raimon, Llach, Maria del Mar, Serrat...

En conjunt, les circumstàncies no han permès assegurar, entre el públic, el necessari relleu generacional. I tanmateix, la Cançó, d'uns anys ençà, ha iniciat una lenta però progressiva represa, que pot ser exhibida sense complexos al nostre aparador musical i cultural.

Entre els actius rellevants del nou cicle figura un disc com *Iaie*, de Lúcia Pujol. De la seva aproximació a l'univers de les noves músiques en resulta un tipus de cançó –no exclusivament en català– avançada i creativa. També cal destacar un grup com Túrnez & Sesé, dedicat –ara per mà de Carner i Espriu– a la musicació i interpretació, amb gran qualitat, dels nostres poetes.

I és indispensable esmentar la fita aconseguida per Roger Mas a *Dp*, que valida plenament les troballes de lliuraments anteriors. Una altra de les novetats més interessants és la irrupció de Miquel Gil, que representa com pocs la música d'arrel als Països Catalans. València com ell, Feliu Ventura és una altra positiva aportació, com ho són Òscar Briz, Rafael Xambó en la seva nova etapa, Ximo Guardiola, Rafael Estrada, Nèstor Mont i el grup d'Alcoi Verdcel, o la mallorquina Miquela Lladó i un grup com Espiral d'Embulls.

I cal parar l'orella al "cant lliure i isolat" de Xavier Baró des de les terres

Feliu Ventura –a la foto– és, juntament amb Miquel Gil i Òscar Briz, una de les veus que en els últims anys s'han incorporat des del País Valencià a la Nova Cançó.

lleidatanes, i als treballs del sarcàstic Quim Vila, Albert Fibla, Eduard Canimàs, Anton Abad des de la Franja de Ponent, Franca Masu i el grup Càlic des de l'Alguer, els nord-catalans Blues de Picolat i Brit & Bea, Mariona Sagarrà, l'arpista i cantant Arianna Savall... Són aquestes i moltes altres novetats les que van transformant el panorama.

Finalment, és bo constatar que al nou disc de Gerard Quintana –*Les claus de sal*–, l'ex-Sopa s'hi expressa més aviat en clau de cantautor. I és que la frontera entre Cançó i pop rock esdevé, sovint, més difusa: vegeu, per exemple, casos com el d'Agustí Busom i el seu grup Abús, Quimi Portet, el grup Relk..., o escolteu més d'una cançó d'Els Pets.

Un públic ocult? Quant als escenaris i circuits, n'és referent destacat un actiu barceloní com L'Espai, del qual deriva el Circuit Ressons a Catalunya. D'altra banda, cal destacar el cada cop més potent festival BarnaSants, el circuit Acústic ACIC –que promou aquesta Associació de Cantants i Intèrprets Professionals en Llengua Catalana–, l'Altaveu de Sant Boi de Llobregat i la presència de la Cançó en esdeveniments com el Mercat de Música Viva de Vic, el Senglar Rock, l'Acampada

Jove d'Arbúcies o la prestigiosa mostra de cançó d'autor internacional del Club Tenco, a la ciutat italiana de San Remo, en què han actuat destacades figures catalanes del gènere.

També a Canet de Mar, on durant la transició es van fer unes Hores Mítiques –a més del Canet Rock–, s'organitza el festival Canet Cançó +d6. I a Manresa hi ha l'associació El Club de la Cançó, que programa els seus cicles d'actuacions a la sala El Sielu.

En definitiva, el futur de la cançó d'autor entre nosaltres passa per incrementar arreu –tot i que ara, dissortadament, tanquin sales de música en viu– la presència i les oportunitats que li corresponen en el món de l'espectacle. Com diu el president de l'ACIC, Lluís Marrasé, "qualsevol espai ha d'acollir desacomplexadament tota mena de gèneres, fer d'aparador i oferir la veritable radiografia de la nostra música". En el cas de la Cançó, diversos indicis confirmen l'existència d'un públic ocult. Un públic que cal que aflori definitivament per vibrar amb "les noves cançons d'ara", adaptació del títol del famós article del 1959 de Lluís Serrahima que és en l'origen de la Nova Cançó.

Joan Alcaraz